

Onsdagen den 26 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Efter tillkännagifvande af Herr Talmannen, att Herr Statsrådet och Kommendören af Kongl. Nordstjerne-orden K. J. Berg anmält sig till aflemnande af åtskilliga Kongl. Maj:ts nådiga Propositioner och Skrifvelser, framträdde Herr Statsrådet och öfverlemnade till Herr Talmannen följande *Propositioner*:

N:o 1, om antagande af en författning angående ändring i konkurslagens stadganden om borgenärsed och ackord;

N:o 2, med förslag till författning angående upphäfvande af frälsemäns och deras vederlikars rätt till särskildt forum i brottmål;

N:o 3, angående försäljning af Kronans egendom i Tanger;

N:o 4, angående ändringar i §§ 45, 46 och 47 af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm;

N:o 5, angående anslag till fortsättande af Statens jernvägsbyggnader;

N:o 6, i fråga om anläggning af en ny jernvägsstation å södra stambanan mellan stationerna Elmhult och Ousby;

N:o 7, angående disponerandet af de åt f. d. bergsskolan i Falun upplåtna gårdar m. m.;

N:o 8, om rättighet för Göta kanalbolag att af de till säkerhet för kanalens framtida underhåll i Riksgälds-kontoret deponerade medel lyfta en summa af 100,000 R:dr mot aflemnande af 1,000 stycken aktier i Kinda kanalverk å sammanlagdt enahanda belopp;

N:o 9, angående försäljning af indragna kronoinspektorsbostället i Avesta;

N:o 10, i fråga om upplåtelse till Göteborgs och Bohus läns lands-ting af en tomtplats å Bohus fästnings område för anläggning af ett sjukhus;

N:o 11, i fråga om bestämmande i penningar af arrendeafgifterna för Statens egendomar; och

N:o 12, angående ändring i nu gällande stadganden i fråga om stämpelpapper å diplomer, hvilka utfärdas för agenter, generalkonsuler och konsuler;

äfvensom *Skrifvelser*:

N:o 13, i anledning af åtskilliga vid sistförflutna riksdag beslutade lagförändringar; och

N:o 14, om förordnande af en Statsråds-ledamot att utöfva den be- fattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 af Riksdags-ordningen till- kommer en ledamot af Stats-Rådet.

Herr Talmannen förklarade, att Kammaren skulle åt dessa nådiga Propositioner och Skrifvelser egna grundlagsenlig behandling.

§ 2.

Dernäst företogs, jemlikt förut derom fattadt beslut, val af en ledamot i Banko-Utskottet efter Herr Julius Lindström; och utsågs till denna ledamotsplats Herr *Pehr Staaff* med 86 röster.

§ 3.

Börjades behandlingen af de å bordet hvilande motionerna, och blef härvid Herr *F. Askers* motion, N:o 3, hänvisad till Stats-Utskottet.

§ 4.

Vid nu förnyad föredragning af Herr *F. A. Palanders* motion, N:o 4, om reorganisation af rikets sjöförsvär samt om beredande af medel för en sådan reorganisations genomförande, tillkännagaf Herr Talmannen, hursom motionären yrkat, att hans förslag måtte till behandling af ett Särskildt Utskott öfverlemnas. I anledning af detta yrkande anförde:

Herr Friherre *Fock*: Utan att i någon mån vilja förneka, att denna viktiga motion förtjenar att af ett särskildt Utskott behandlas, hemställer jag dock huruvida det kan vara skäl att nu, innan man vet om och hvilka likartade motioner kunna komma att väckas, besluta om tillsättandet af ett dylikt Utskott; och jag får derföre föreslå, att Herr *Palanders* ifrågavarande motion remitteras till Stats-Utskottet, med Kammaren förbehållen rätt att framdeles besluta tillsättande af ett särskildt Utskott för behandling af denna och likartade frågor.

Herr *Printzensköld*: Jag är förekommen af den föregående talaren och inskränker mig derföre till att med honom instämma.

Herr *Palander*: Från min sida finnes icke något att invända mot det af Herr *Friherre Fock* väckta förslaget, dock alltid under förbehåll att Kammaren eger att framdeles besluta om tillsättande af ett särskildt Utskott för motionens behandling. Jag anser det nemligen vara alldeles nödvändigt att den åt ett sådant Utskott anförtros, för såvidt det med densamma åsyftade ändamål skall kunna vinnas.

Herr *Vult von Steijern*: Af de åsigt, som här blifvit uttalade, kan jag icke finna att denna motion tillhör ständigt Utskotts behandling, och den kan således icke heller till ett särskildt Utskott remitteras. Jag har visserligen blott helt flygtigt genomläst motionen, men jag har dock icke funnit att dess innehåll gifver anledning till det deri framställda yrkandet om tillsättande af ett särskildt Utskott. Motionen börjar med begäran om aflåtande af en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t; och jag anser derföre att, då det är angeläget att denna viktiga

motion blir föremål för Utskotts behandling, så att Riksdagen kan få fullständig kännedom om frågan i dess helhet, motionen bör till ett tillfälligt Utskott öfverlemnas.

Herr Palander: Den siste värde talarens påstående torde grunda sig derpå, att han antingen icke läst motionen eller ock blott helt flygtigt genomläst densamma. Den afser nemligen icke blott besparingar, utan ock att de medel, som genom dessa besparingar blifva tillgängliga, må tillsvidare i och för organisationens genomförande disponeras. Då det nu icke torde vara lämpligt att ingå i frågans detaljer, inskränker jag mig till att upprepa det af mig framställda yrkandet med det af Herr Friherre Fock föreslagna vilkor.

Herr Mankell: Med anledning af den diskussion, som här blifvit förd, ber jag att få tillkännagifva, att jag har för afsigt att väcka åtskilliga motioner rörande försvarsväsendets ordnande, och att, då jag anser dem ej lämpligen böra af Stats-Utskottet behandlas, jag ämnar att för dem begära tillsättande af ett särskildt Utskott.

Öfverläggningen var slutad. Motionen hänvisades till Stats-Utskottet, dock med förklarande att, derest Riksdagen komme att tillsätta ett Särskildt Utskott för behandling af frågor rörande rikets försvarsväsende, förevarande motion då borde till detta Särskilda Utskott öfverlemnas.

§ 5.

Hänvisades följande motioner:

- Herr *C. F. Appeltoffts* motion, N:o 5, till Lag-Utskottet;
 Herr *Jöns Pehrssons* motion, N:o 6, till Stats-Utskottet;
 Herr *O. B. Olssons* motion, N:o 7, till Lag-Utskottet;
Samme ledamots motion, N:o 8, likaledes till Lag-Utskottet;
 Herr *O. B. Olssons* motioner, N:o 9 till Lag-Utskottet och N:o 10 till Bevillnings-Utskottet;
 Herr *Jöns Anderssons* motion, N:o 11, till Lag-Utskottet;
 Herr *Peter Peterssons* motion, N:o 12, till Banko-Utskottet;
 Herr *L. J. Hiertas* motioner, N:o 13 till Lag-Utskottet, och N:o 14 till Bevillnings-Utskottet;
 Herr *Gustaf Jonssons* motion, N:o 15, till Stats-Utskottet;
 Herr *Kimmansons* motion, N:o 16, till Lag-Utskottet;
 Herr *J. E. Lundqvists* motion, N:o 17, till Bevillnings-Utskottet;
 Herr *A. Grills* motion, N:o 18, till Stats-Utskottet;
 Herr *Sven Nilssons i Efveröd* motion, N:o 19, till Lag-Utskottet;
Samme ledamots motion N:o 20, om ändring i 26 Kap. 4 § Byggningabalken rörande grunden för deltagandet i byggande af tingshus och häradsfängelse.

Härvid yttrade:

Herr Hjelm: Då jag haft för afsigt att väcka motion i samma sýftning som den nu föredragna motionen, ber jag att få i densamma instämna, under önskan att den måtte få röna framgång.

Vidare anfördes icke; och blef äfven denna motion hänvisad till Lag-Utskottet.

§ 6.

Till föredragning förekom och hänvisades till Lag-Utskottet Justitieombudsmannens berättelse, afgifven vid lagtima riksdagen år 1870, samt Tryckfrihetskomitéens berättelse.

§ 7.

Förekom det af Herr *J. Rundbäck* väckta förslag, att, med tillämpning af föreskriften i 14 § af Kammarens arbetsordning, ledamot, som erhållit ordet och icke vill tala från den plats, han i samlingssalen innehar, måtte få särskild talareplats sig anvisad.

Ordet begärdes af:

Herr Ribbing: 13 § i Arbetsordningen lyder: "Ledamot, som erhållit ordet, skall tala stående från den plats han i samlingssalen innehar, eller från den plats, som af Talmannen bestämmes." När således Herr Rundbäck väckt förslag rörande denna sak, kan jag ej se, att han åt detta förslag vill gifva annan betydelse än den att åsyfta en ändring i den af Kammaren godkända arbetsordning. Vid sådant förhållande och då laga form för framställandet af ett dylikt förslag är densamma som för väckandet af motion i allmänhet, synes detta förslag, sådant det nu föreligger till behandling, icke kunna af Kammaren upptagas och prövas, såsom icke framställt i den ordning som vederbör. Mig synes för öfrigt saken sjelf icke påkalla någon åtgärd från Kammarens sida. Blott i den händelse att någon ledamot begärt få hålla föredrag från annan plats, än den han i samlingssalen innehar, och Talmannen sådant förvägrat, torde ifrågavarande förslag kunnat vara af behovet påkalladt; men då något sådant nu ej inträffat, anser jag förslaget såsom icke behöfligt. Dermed må nu emellertid förhålla sig huru som helst; hufvudsaken här synes mig vara, att Herr Rundbäcks förslag efter mitt förmenande ej blifvit väckt i laga form, hvadan jag yrkar att det för närvarande ej må till någon Kammarens åtgärd föranleda.

I anledning af Herr Ribbings yttrande erinrade Herr Talmannen, hursom den af bemälda talare citerade § 13 hade sin plats uti *Första* och icke uti *Andra* Kammarens arbetsordning.

Vidare yttrade:

Herr A. Rundbäck: Jag har redan af Herr Talmannen blifvit förekommen i min afsigt att erinra föregående talare om, att den af honom upplästa § väl återfinnes i Första, men ej i Andra Kammarens arbetsordning. Se vi deremot på innehållet af 14 § i sistnämnda arbetsordning, finna vi, att Kammaren redan beslutat att anvisa särskild plats åt den talare, som sådan önskar, samt såsom alternativ lemnat honom öppet att, derest han det heldre vill, tala från egen plats. Således har ett beslut härom redan blifvit fattadt, och då fråga nu endast är om att bringa detta beslut till verkställighet, synes det mig icke vara skäl att lägga sig emot en sådan framställning. Det finnes nemligen ledamöter, som erhållit sådan plats i Kammaren, att de derifrån, äfven om de äro försedde med goda lungor, endast med svårighet skola kunna göra sig hörde. Äro dessa ledamöter åter lägmälde eller vid något tillfälle indisponerade, är fara värdt att månget godt ord skall gå förloradt, till skada för Kammaren och protokollet. Jag får derföre biträda den af motionären gjorda framställning och då den plats, han föreslagit, synes mig lämplig, får jag äfven härutinnan förena mig med honom.

Herr Ribbing: Jag finner, att jag verkligen förväxlat 13 § i Första Kammarens arbetsordning med 14 § i Andra Kammarens, och ber derföre om ursäkt. Men ehuru sistnämnde § har något olika ordalydelse mot den af mig upplästa, är denna lydelse dock ej sådan, att den i minsta mån upphäfver giltigheten af det formela skäl, jag mot upptagande för det närvarande af Herr Rundbäck's förslag anförde. Om här nemligen är fråga om att fatta beslut om sådan särskild plats, som i 14 § af arbetsordningen för Kammaren omnämnes, är det ett förslag af ledamot i Kammaren, och jag kan ej inse att detta bör betraktas annorlunda än såsom en motion. Jag hemtar ytterligare stöd för denna uppfattning i den omständighet, att den siste talaren nyss benämnt den ledamot, som framställt förslaget, "motionär", hvaraf då lärers följa, att förslaget, enligt den ärade talarens eget medgifvande, måste benämnas och utgöra en motion; då nu emellertid förslaget icke blifvit i form af en sådan i laga ordning väckt, fortsätter jag yrkandet att det för närvarande ej må föranleda till någon åtgärd från Kammarens sida.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, afgåfvos propositioner på bifall till såväl Herr Rundbäck's förslag som Herr Ribbing's yrkande. Den sednare propositionen blef med öfvervägande ja besvarad, och hade Kammaren alltså stadnat i det beslut, att förevarande fråga skulle anses såsom förfallen, då den icke blifvit väckt i den ordning, som för motioners afgifvande vore stadgad.

§ 8.

Afgåfvos följande motioner, hvilka alla bordlades, nemligen af:

Herr *Nils Larson*, N:o 21, om nedsättning af den godtgörelse, som till åtskilliga stapelstäder nu utgår såsom ersättning för minskad tolag;

Herr *Abr. Rundbäck*:

N:o 22, om förändrad plan för undervisningens meddelande vid rikets elementarläroverk;

N:o 23, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med hemställan om ett tillägg till 1 § 1 mom. i Kongl. Stadgan om folkundervisningen i riket af den 18 Juni 1842;

Herr *J. Mankell*:

N:o 24, om aflåtande af en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande utarbetande och framläggande af en fullständig plan för rikets befästningsväsende;

N:o 25, angående indragning af vissa officersplatser vid kavalleriet;

N:o 26, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående upphörande af friköp och lega för beväringen;

Herr *C. W. Sjögréen*, *N:o 27*, om anvisande af ett anslag å 1,000,000 R:dr för Nässjö—Oscarshamns-jernvägen;

Herr *O. P. Rylander*:

N:o 28, om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t derom, att den, som förut innehar ordinarie tjänst på stat, icke må till tjänsteman vid Statens jernvägar förordnas;

N:o 29, om utarbetande af förslag till kommunal-representation för häradet;

Herr *P. O. Hörnfeldt*:

N:o 30, om anvisande af anslag för väganläggning mellan Gideå och Trehörningsjö kyrka i Wester-Norrlands län;

N:o 31, om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t, att löner, som för närvarande utgå i särskilda räntepersedlar efter markegångspris, måtte i penningar förvandlas;

Herr *C. F. Tengler*:

N:o 32, om pension åt Folkskoleinspektören C. A. Dahlströms enka, Sofie Dahlström;

N:o 33, om utvidgande af elementarläroverket i Westervik;

Herr *Samuel Johnson*:

N:o 34, om upphörande af sedelutgifningsrätt för enskilda banker samt om reserverande af Riksbankens vinst;

N:o 35, med förslag rörande återhemtande på Statsverkets bekostnad af sådana personer, som, utan att hafva godtgjort sina fordringsegare eller afträdt sin egendom, afvikit till Amerika;

Herr *Jöns Pehrsson*, *N:o 36*, angående bankovinstens bibehållande åt Riksbanken, allmänna diskontfondens ökande och upphörande af enskilda bankers sedelutgifningsrätt;

Herr *O. Thorell*, *N:o 37*, om beviljande af ett anslag för Wiska-åns sänkning;

Herr *Per Nilsson* från Christianstads län, *N:o 38*, angående rättighet för kyrkoråd att upprätta förslag till återbesättande af lediga klockaresysslor;

Herr *Ola Nilsson*, *N:o 39*, om ändring i Bevillningsförordningens 7 § 2 mom., åsyftande skyldighet för boställsinnehafvare, att utom fastigetsbevillningen för sina boställen erlagga särskild bevillning;

Herr *S. Brolin*:

N:o 40, om enahanda rättighet för kommunalnämnd som för kronobetjening att verkställa beslag och utföra åtal i fråga om olaga bränvinsutskänkning;

N:o 41, angående förändrade bestämmelser i fråga om fängstransporter;

Herr *G. von Geijer*, *N:o 42*, om beviljande af anslag till uppförande af ny elementarläroverksbyggnad i Malmö;

Herr *J. W. Lundqvist*, *N:o 43*, om bankovinstens användande för Riksbankens räkning och förökande af allmänna diskontfonden;

Herr *J. Wedberg*, *N:o 44*, om ändring af hvad i 18 Kap. 15 § Strafflagen stadgas såsom påföljd för brott, begånget af öfverlastad person;

Herr *Anders Persson* från Malmöhus län, *N:o 45*, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning, huruvida icke åtskilliga från kyrkorna i vissa orter hittills utgående afgifter må kunna upphöra;

Herr *A. Bäckström*, *N:o 46*, om ändring af hvad 9 § Bevillningsförordningen stadgar rörande beskattningsorten för bruk och fabriker, sågverk och qvarnar, som tillhöra bolag;

Herr *J. G. Granlund*, *N:o 47*, om nedsättning i nu gällande telegramtaxa;

Herr *C. J. Kjellman*:

N:o 48, om anslag och lån till uttappning af sjön Roten;

N:o 49, om underdånig anhållan hos Kongl. Maj:t, att till näst sammanträdande Kyrkomöte måtte afgifvas förslag till förändrade bestämmelser i fråga om byggande af prestgård;

N:o 50, angående upphäfvande af hvad Kongl. Förordningen den 13 September 1864 stadgar rörande ränta vid penningeförsträckning;

Herr *Carl Ivarsson*, *N:o 51*, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande organisationen af underdomstolarne på landet;

Herr *Magnus Svensson*:

N:o 52, angående ändring i hvad 26 Kap. 4 § Byggningsbalken stadgar om skyldigheten att bygga och underhålla tingshus och häradsfängelse;

N:o 53, rörande underdånig anhållan hos Kongl. Maj:t om förslag till omreglering af klockarnes löneinkomster;

Herr *Olof Larsson* från Örebro län:

N:o 54, rörande åtskilliga förändringar i Kongl. Förordningen den 21 December 1857, om egors fredande mot annans hemdjur samt om stängselskyldighet;

N:o 55, om ändring af 5 och 6 §§ i 3 Kap. Ärfdabalken;

N:o 56, angående underdånig anhållan hos Kongl. Maj:t om tillsättande af en komité för behandling af frågan om statsförvaltningens förenklande.

§ 9.

De under § 1 här ofvan anförda Kongl. Propositioner och Skrifvelser bordlades.

§ 10.

Föredrogs Herr J. Lindströms anhållan om 14 dagars ledighet från riksdagsgörömaålen, räknadt från denna dag.

Denna begäran bifölls.

Sammanträdet afslutades klockan 12 middagen.

In fidem
H. Husberg.

Thorsdagen den 27 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 19 och 20 i denna månad äfvensom protokollsutdrag rörande de ärenden, som finnas upptagna under §§ 2—6 af gårdagens protokoll.

§ 2.

Föredrogs och hänvisades Kongl. Maj:ts förliden gårdag bordlagda nådiga Propositioner, N:is 1 och 2 till Lag-Utskottet, N:o 3 till Stats-Utskottet och N:o 4 till Lag-Utskottet.